

Documentnummer : INT-17-35708

Kadernota onderwijsbeleid (deel 2) in Beverwijk 2017-2019

Beverwijk, mei 2017

* 2 0 3 9 2 6 0 2 8 8 2 *

	1
1. Inleiding en leeswijzer	4
1.1 Aanleiding	4
1.2 Inleiding	4
1.3 Leeswijzer	4
2. Uitgangspunten	5
3. Passend onderwijs	6
3.1 Wat is Passend onderwijs	6
3.2 Organisatie van het passend onderwijs in de regio Midden-Kennemerland	7
<i>Samenwerkingsverbanden: rol en taken</i>	7
<i>Maatwerk</i>	7
<i>Ondersteuning op school</i>	7
<i>Het ondersteuningsplan</i>	8
<i>Plaatsing van leerlingen</i>	8
<i>SWV Passend Onderwijs IJmond (PO)</i>	9
<i>SWV Voortgezet Onderwijs Midden-Kennemerland (VO)</i>	9
3.3 Gezamenlijke verantwoordelijkheid voor onderwijs en gemeenten	10
<i>Afstemming ondersteuningsplan met gemeenten</i>	10
<i>Gezamenlijke visie en ambities</i>	10
<i>Zorg in en rond de school (Ondersteuningsteam/MDO)</i>	11
<i>Versterken zorg in en om de school</i>	11
<i>Logopedische screening en jeugdarts (in PO)</i>	12
3.4 De volgende acties worden benoemd voor het thema Passend onderwijs	13
4. Leerplicht en Voortijdig schoolverlaten	14
4.1 Inleiding en wettelijke uitgangspunten	14
<i>Leerplicht en (start)kwalificatieplicht</i>	14
<i>Schoolverzuim</i>	14
4.2 Uitvoering en organisatie van leerplicht en voortijdig schoolverlaten	14
<i>Leerplichtinstructie</i>	14
<i>Methodische aanpak schoolverzuim</i>	15
<i>Organisatie van leerplicht en voortijdig schoolverlaten</i>	15
<i>Resultaat RMC</i>	16
<i>Samenwerking met partners RMC</i>	16
4.3 Ontwikkelingen en beleidsplannen	17
<i>ATTN (arbeidstraining en toeleidingsnetwerk)</i>	17
<i>Beleidsspeerpunten RMC</i>	18
4.4 De volgende acties worden benoemd voor het thema VSV en Leerplicht	18
5. Educatie en aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt	19
5.1 Inleiding en toelichting op Educatie	19
<i>Rijksbeleid</i>	19
<i>Convenant</i>	19

<i>Regionaal educatief plan</i>	19
5.2 Relatie met participatie	20
<i>Samenwerking IJmond Werkt!/UWV/ROC</i>	20
<i>Prioritaire doelgroepen</i>	20
5.3 Informele educatie: laaggeletterdheid en taalakkoord	20
<i>Stichting Lezen en Schrijven</i>	20
5.4 De volgende acties worden benoemd voor het thema Educatie en aansluiting onderwijs- arbeidsmarkt	22
6. Overige onderwerpen	23
6.1 Leerlingenvervoer	23
<i>Leerlingenvervoer als maatwerkvoorziening</i>	23
<i>Reguliere procedure</i>	23
<i>Ontwikkeling doelgroepenvervoer; invoegen leerlingenvervoer per schooljaar 17/18</i>	24
6.2 Onderwijshuisvesting	24
<i>Procedure</i>	25
<i>Leerlingenprognose</i>	25
<i>Verwachte ontwikkelingen</i>	25
6.3 Openbaar onderwijs.....	26
<i>Wettelijke taak in toezicht op openbaar onderwijs</i>	26
6.4 Lokaal educatieve agenda	26
6.5 De volgende acties worden benoemd voor de in dit hoofdstuk opgenomen thema's.....	26
7. Uitvoeringsagenda	27

1. Inleiding en leeswijzer

1.1 Aanleiding

In het voorjaar van 2016 is de Kadernota onderwijsachterstandenbeleid 2016-2019 aan de gemeenteraad aangeboden. In het verlengde van deze kadernota volgt het zgn. tweede deel van de kadernota welke thans voorligt.

Deze Kadernota (deel 2) behandelt alle onderwerpen binnen en/of gerelateerd aan onderwijs die niet onder de noemer 'onderwijsachterstanden' gerekend kunnen worden, zoals de relatie onderwijs – jeugdhulp (passend onderwijs), voortijdig schoolverlaten en leerplichtbeleid, de relatie onderwijs – arbeidsmarkt (educatie en aanpak laaggeletterdheid) en overige onderwijsgerelateerde (dan wel onderwijsfaciliterende) onderwerpen als leerlingenvervoer, onderwijshuisvesting en de wettelijke verantwoordelijkheid voor het openbaar onderwijs.

Gezamenlijk met de in 2016 vastgestelde Kadernota onderwijsachterstandenbeleid vormen beide nota's een integraal overzicht van al het onderwijsbeleid in de gemeente Beverwijk.

1.2 Inleiding

Gemeentelijk onderwijsbeleid bestaat uit een aantal uiteenlopende onderwijs(gerelateerde) beleidsvelden, waarin de mate van beleidsvrijheid van de gemeente zich in meer of mindere mate manifesteert. In algemene zin kan worden opgemerkt dat het onderwijsbeleid faciliterend is aan het beleid dat de onderwijsinstellingen zelf voeren. Daarbij geldt ook dat de financiële verantwoordelijkheid op meerdere plaatsen ligt, soms binnen de gemeente gelegen (leerlingenvervoer, onderwijshuisvesting, leerplicht), soms regionaal georganiseerd (educatie, RMC) en soms ligt de primaire verantwoordelijkheid bij het onderwijs zelf (passend onderwijs).

1.3 Leeswijzer

De in het collegeprogramma opgenomen uitgangspunten ten aanzien van onderwijs worden in hoofdstuk 2 van deze Kadernota toegelicht. Tevens zullen daar de algemene beleidsuitgangspunten en –doelen van het Beverwijkse onderwijsbeleid worden besproken.

Hoofdstuk 3 behandelt vervolgens het passend onderwijs, waarbij zowel het doel en invulling van passend onderwijs als de relatie met het gemeentelijk jeugdbeleid wordt toegelicht.

In hoofdstuk 4 zal worden ingegaan op leerplicht en voortijdig schoolverlaten.

In hoofdstuk 5 worden kort het leerlingenvervoer, onderwijshuisvesting en het openbaar onderwijs behandeld.

Tenslotte worden in hoofdstuk 6 de acties uit de verschillende hoofdstukken schematisch in tijd uitgezet.

2. Uitgangspunten

In dit hoofdstuk worden de algemeen uitgangspunten van het Beverwijkse onderwijsbeleid toegelicht. In het huidige coalitieprogramma 2014-2018 staat vermeld dat het college zich in deze collegeperiode gaat richten op het bieden van (specifieke) ondersteuning aan de leerlingen om hen zo goed mogelijk te kunnen voorbereiden op de arbeidsmarkt. Dit vindt zijn weerslag in enerzijds een onderwijsachterstandenbeleid 0-12 jarigen (opgenomen in de Kadernota onderwijsachterstandenbeleid) en anderzijds – zoals uiteengezet in deze kadernota – een aanvalsplan op taalachterstand, schoolverzuim en voortijdige schooluitval.

Bron: collegeprogramma 2014-2018

Van belang is een goede samenwerking tussen gemeente, onderwijs en partners en het versterken van de verschillende (aanpalende) netwerken rondom onderwijs. De gemeente Beverwijk richt zich op de hierboven genoemde hoofdthema's, welke zullen worden uitgewerkt in de hierop volgende hoofdstukken. Hieronder worden kort de globale doelen weergegeven die hangen aan deze hoofdthema's.

Wat willen we bereiken met het Beverwijkse Onderwijsbeleid

- Kinderen worden gestimuleerd in hun talentontwikkeling en kunnen met de eventueel benodigde (passende) ondersteuning hun basisschool succesvol afronden. Dit kan onder andere worden bereikt door:
 - a. zorgen voor passende onderwijs(zorg)arrangementen voor alle Beverwijkse kinderen (passend onderwijs);
 - b. het bieden van goede onderwijsfaciliteiten (duurzame huisvesting);
 - c. het verzorgen van leerlingenvervoer voor die leerlingen voor wie dit noodzakelijk is om een school te kunnen bezoeken.
- Scholieren behalen hun startkwalificatie en zijn voldoende toegerust om te starten op de arbeidsmarkt. Dit kan o.a. worden bereikt door:
 - a. RMC (zo veel mogelijk scholieren beschikken over een startkwalificatie);
 - b. leerplicht (alle kinderen volgen onderwijs/geen thuiszitters);
 - c. passend onderwijs (zorgen voor passende onderwijs(zorg)arrangementen voor alle Beverwijkse kinderen).
- Zorgdragen voor een volwaardige participatie van alle inwoners. Dit kan o.a. worden bereikt door:
 - a. educatie: regionaal vanuit de WEB, aansluiting onderwijs – participatiewet;
 - b. aanpak laaggeletterdheid teneinde participatie te verhogen.

3. Passend onderwijs

Dit hoofdstuk behandelt het passend onderwijs. Passend onderwijs is een veelomvattend begrip dat verschillende interpretaties en verantwoordelijkheden kent.

Ten eerste zal in paragraaf 3.1 de invoering en het doel van de Wet op het passend onderwijs kort worden toegelicht. Vervolgens wordt in paragraaf 3.2 kort ingegaan op de organisatie van het passend onderwijs in de regio Midden-Kennemerland, alsmede op de samenwerkingsvorm in onze regio.

Paragraaf 3.3 richt zich op de gezamenlijke opdracht voor gemeenten en samenwerkingsverbanden om afstemming te vinden en te realiseren op het gebied van voorkomen thuiszitters, het bieden van extra ondersteuning aan leerlingen die dat behoeven, de zorgstructuur van het onderwijs vs. de organisatie van het CJG e.d. Ook zullen in deze paragraaf de kwaliteitsimpulsen van het primair en voortgezet onderwijs aan de orde komen.

Tot slot zullen in paragraaf 3.4 de gezamenlijk overeengekomen doelen en lokale initiatieven worden samengevat in concrete 'acties'.

3.1 Wat is Passend onderwijs

Inleiding

Per 1 augustus 2014 is de Wet passend onderwijs ingevoerd. Passend onderwijs gaat over de wijze hoe onderwijs aan leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben, wordt georganiseerd. De belangrijkste overweging achter de invoering is dat alle kinderen op een school moeten (kunnen) zitten die past bij hun specifieke kwaliteiten en mogelijkheden. Hierbij mag extra ondersteuning zoals bijvoorbeeld begeleiding op school, aangepast lesmateriaal, hulpmiddelen of onderwijs op een (speciale) school geen belemmering vormen. Hierbij geldt dat een kind dat extra begeleiding en ondersteuning nodig heeft, altijd een plek moet kunnen krijgen op:

- de school van eigen keuze;
- een andere gewone school als de school van keuze de benodigde hulp niet kan bieden. Dit gaat in overleg met de ouders;
- een school voor (voortgezet) speciaal onderwijs

Het beoogde effect is dat meer kinderen hierdoor naar een gewone school kunnen gaan (als dat kan) en naar het speciaal onderwijs worden verwezen wanneer intensieve begeleiding nodig is. In beide gevallen wordt thuisnabijheid als belangrijke overweging gehanteerd. Het thuisnabijheidprincipe gaat er van uit dat kinderen 'beter af' zijn bij een passende onderwijsplek in de directe nabijheid van hun woonverblijf. Het concept 'regulier als het kan, speciaal wanneer het moet' ligt bij dit alles ten grondslag.

Met passend onderwijs streeft men er naar dat elk kind het beste uit zichzelf haalt. Om dit te realiseren werken de scholen samen in een bepaalde regio (in regionale samenwerkingsverbanden) en bieden zij extra hulp aan leerlingen die dit nodig hebben. Hieronder worden zowel kinderen met leer- of gedragsproblemen als kinderen die meer- of hoogbegaafd zijn verstaan. Door deze intensieve samenwerking en het maken van goede afspraken kan een integrale ondersteuning vanuit de gedachte '*één kind, één plan*' worden gerealiseerd en wordt versnippering voorkomen.

3.2 Organisatie van het passend onderwijs in de regio Midden-Kennemerland

Samenwerkingsverbanden: rol en taken

Een samenwerkingsverband (SWV) is de wettelijke vorm waarin schoolbesturen samenwerken op het terrein van passend onderwijs. Hoewel er voorheen ook al (samenwerkings)verbanden van scholen bestonden, zijn deze in het huidige systeem deels samengevoegd en zijn er nieuwe taken bijgekomen. Er zijn in het primair en het voortgezet onderwijs in totaal 152 samenwerkingsverbanden (77 in het primair onderwijs en 75 in het voortgezet onderwijs). In deze samenwerkingsverbanden werken het regulier en speciaal onderwijs (cluster 3 en 4) samen. De belangrijkste taak van het SWV is het maken van een ondersteuningsplan, waarin zowel afspraken gemaakt worden over wat verstaan wordt onder basis- als onder extra ondersteuning.

De belangrijkste taak van het samenwerkingsverband is het maken en uitvoeren van een (basis)ondersteuningsplan en afspraken maken over welke leerlingen een plek kunnen krijgen in het speciaal onderwijs.

Voorbeelden van wat onder een basisondersteuning valt, zijn onder andere:

- hulp voor leerlingen met dyslexie of dyscalculie;
- programma's gericht op (het voorkomen van) gedragsproblemen;
- een richtlijn voor medische handelingen.

Daarnaast bieden sommige scholen extra begeleiding aan. Bijvoorbeeld een speciale klas voor leerlingen met een gedragsstoornis, of trainingen in sociale vaardigheden. Voor alle leerlingen die naast basisondersteuning ook extra ondersteuning krijgen, maakt de school een ontwikkelingsperspectief. In dit perspectief beschrijft de school de onderwijsdoelen voor die leerling. Welk niveau wordt nagestreefd? En wat gaat de leerling doen na de opleiding? Ook staat erin welke extra begeleiding de school biedt. De school overlegt met de ouder (en kind in het VO) over de invulling van het perspectief. Dit aanbod van speciale begeleiding komt meestal van een of meerdere scholen binnen een regio, waarbij soms nauw samen wordt gewerkt met instellingen voor jeugdzorg en jeugdhulp.

Maatwerk

De regionale samenwerkingsverbanden geven de scholen nu meer ruimte voor het aanbieden van ondersteuning op maat. Binnen het samenwerkingsverband maken ze afspraken over hoe ze ervoor zorgen dat alle leerlingen het onderwijs krijgen dat bij hen past (maatwerk op niveau van individuele leerling).

Ondersteuning op school

De noodzaak voor extra ondersteuning mag nooit een belemmering vormen bij het volgen van onderwijs. Met passend onderwijs kunnen scholen hulp bieden aan leerlingen die dit nodig hebben. Deze basisondersteuning kan zowel binnen het onderwijs zelf zijn (cognitief zoals bijvoorbeeld via remedial teaching, bijles, of lichte hulpverlening via (school)maatschappelijk werk), als extra ondersteuning van buitenaf (SWV's Passend Onderwijs, speciaal onderwijs in het reguliere onderwijs of specialistische expertise in het speciaal onderwijs en CJG).

Het ondersteuningsplan

Een samenwerkingsverband (SWV) is door de Wet passend onderwijs verplicht om ten minste eenmaal in de 4 jaar een ondersteuningsplan op te stellen¹. Een ondersteuningsplan is een plannings- en evaluatiedocument waarin onder meer de volgende zaken verplicht moeten worden beschreven:

- het niveau van basisondersteuning dat op alle vestigingen van scholen in het samenwerkingsverband aanwezig is;
- de manier waarop het samenwerkingsverband een samenhangend geheel van voorzieningen voor extra ondersteuning binnen en tussen de scholen organiseert, zodat leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doormaken en leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben een zo passend mogelijke plaats in het onderwijs krijgen;
- de procedure en de criteria voor de plaatsing van leerlingen op de scholen voor speciaal (basis)onderwijs;
- de beoogde en bereikte kwalitatieve en kwantitatieve resultaten van het onderwijs aan leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben;
- de manier waarop het samenwerkingsverband ouders informatie verstrekt over de ondersteuningsvoorzieningen en over de ondersteuningsmogelijkheden voor ouders;.
- de afspraken die gemaakt zijn over de overdracht van het budget voor lichte ondersteuning aan de scholen voor speciaal basisonderwijs;
- de afspraken die zijn gemaakt over de overdracht van middelen voor zware ondersteuning voor leerlingen die na de jaarlijkse teldatum van 1 oktober instromen in het speciaal onderwijs (SO), inclusief de afspraken die zijn gemaakt over de overdracht van middelen aan het samenwerkingsverband door scholen bij een ontoereikend budget voor lichte ondersteuning.

Plaatsing van leerlingen

Met de invoering van de Wet passend onderwijs ligt de plaatsingsplicht nu bij scholen. Dat betekent dat de scholen er sinds 1 augustus 2014 voor verantwoordelijk zijn om alle leerlingen, die (extra) ondersteuning nodig hebben, een goede onderwijsplek te bieden. De verantwoordelijkheid voor het plaatsen van een kind op een voor hem of haar passende onderwijsplek ligt dus niet langer bij de ouders, maar bij de school/het schoolbestuur waar de ouders hun kind als eerste hebben aangemeld. Hierbij is het belangrijk dat wanneer ouders hun kind (schriftelijk) aanmelden bij de school van hun keuze, zij ook moeten aangeven dat hun kind extra ondersteuning nodig heeft. Indien een kind bij meerdere scholen is aangemeld, dan krijgt de school van eerste voorkeur de plicht te zorgen voor plaatsing van het kind op een voor hem of haar passende onderwijsplek.

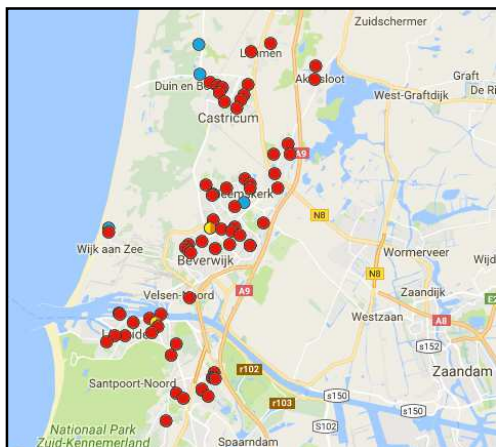
¹ art. 8 WPO, art 11 WEC, art. 17b WV

SWV Passend Onderwijs IJmond (PO)

Passend
Onderwijs
IJmond

In het primair onderwijs maakt Beverwijk deel uit van Passend Onderwijs IJmond, een samenwerkingsverband voor primair onderwijs in de regio Noord-Holland (PO 2711). Dit samenwerkingsverband bestaat uit 11 aangesloten schoolbesturen voor regulier en speciaal onderwijs in de regio² en betreft ruim 65 scholen met bijna 16.000 leerlingen in de leeftijd van 4 tot 12 jaar. Beverwijk is hier met 7 scholen bij aangesloten³ (met in totaal 3.362 leerlingen).

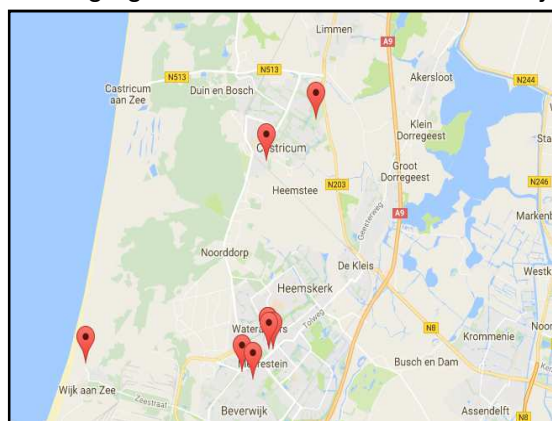

SWV Voortgezet Onderwijs Midden-Kennemerland (VO)

SAMENWERKINGSVERBAND
Voortgezet Onderwijs
Midden Kennemerland

Het samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs Midden Kennemerland is op 16 oktober 2013 opgericht en omvat de vier gemeenten Beverwijk, Heemskerk, Uitgeest en Castricum⁴. Voor het samenwerkingsverband geldt de situatie dat Beverwijk en Heemskerk zich georganiseerd hebben op de IJmondiale agenda en dat Uitgeest en Castricum zich hebben aangesloten op de BUCH-agenda, waarbij de inkoop en het beleid via Alkmaar-Noord Holland is georganiseerd. De afspraak is dat als het gaat om Passend Onderwijs en jeugdhulp dat beleid wordt uitgevoerd conform de eerder geformuleerde IJmondiale visie tussen gemeenten en het samenwerkingsverband VO Midden-Kennemerland om te voorkomen dat het samenwerkingsverband in tweeën wordt gedeeld als het gaat om de organisatie, facilitering en borging van de werkstructuur 'onderwijs en jeugdhulp verbonden'.

Het samenwerkingsverband VO beoogt een integrale efficiënte benadering en aanpak met aangesloten partners vanuit jeugdhulp. Ze zetten in op een vroegtijdige en effectieve ondersteuning, waarbij – vanaf het begin – essentieel is dit in samenspraak met ouders en de leerling te doen. Het uitgangspunt is transparantie in de kaders en structuren in nauwe samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp, waarbinnen wordt gepraat mét ouders en de jongeren in plaats van over hen. Daarbij wordt uitgegaan van mogelijkheden, gericht

op versterken van eigen kracht en een integrale aanpak.

² SWV Passend Onderwijs IJmond wordt gevormd door: Stichting Fedra, Atlant Basisonderwijs, Stichting Tabijn, ISOB, Stichting OPO IJmond, Gereformeerde basisschool, SIO Noord-Holland, Stichting Flore, Montessori Basisschool Beverwijk, Aloysius Stichting en Heliomare. In totaal zijn er 60 basisscholen, 2 scholen voor speciaal basisonderwijs (SBO) en 3 scholen voor speciaal onderwijs (SO) bij het SWV aangesloten.

³ De Anjelier, Bethelschool, Lunetten, Panta Rhei, De Sleutelbloem, De Wilgeroos en SBO De Zeearend/IKC IJmond.

⁴ Bestaande uit Heliomare, Kennemer College, Bonhoeffer College, Jac. P. Thijsse College en het Clusius College.

Ontwikkelingen binnen SWV VO Midden-Kennemerland

- Integratie 'LWOO en PROVSO'⁵ in passend onderwijs : Het is de ambitie van het SWV om leerlingen niet langer te labelen met het etiket 'leerachterstand', maar hen in het vervolgonderwijs de juiste ondersteuning te bieden in het behalen van hun VMBO-diploma. In de komende planperiode zal ook duidelijk worden óf en wanneer PROVSO onder passend onderwijs zal gaan vallen.
- Samenwerking VO en MBO: De doorgaande lijnen tussen VO en MBO dienen binnen de nieuwe context van het MBO, opnieuw tegen het licht gehouden te worden. Oftewel, hoe kan het VO helpen de opleidingskeuze van jongeren te versterken in relatie tot het beperkte aanbod van MBO-opleidingen.

3.3 Gezamenlijke verantwoordelijkheid voor onderwijs en gemeenten

Bij het organiseren van passend onderwijs vervullen de gemeenten, naast het SWV, een belangrijke rol. Zo zijn gemeenten onder andere verantwoordelijk voor de jeugdhulp, bevordering van de participatie en maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en houden zij toezicht op de naleving van de leerplicht, het leerlingenvervoer, de onderwijshuisvesting en het achterstandenbeleid. Deze verantwoordelijkheden overlappen met de primaire taken van het onderwijs, waardoor een goede samenwerking met de samenwerkingsverbanden een vereiste is.

Afstemming ondersteuningsplan met gemeenten

Om de overlap van verantwoordelijkheden af te stemmen en voor een zo goed mogelijke samenwerking te zorgen, stemmen samenwerkingsverbanden en gemeenten hun beleidsplannen af. Er wordt Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) gevoerd over het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband, waarbij de partijen gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor een goed verloop. Een OOGO is een mandaat aan de portefeuillehouder Onderwijs en richt zich op de voor het onderwijs relevante onderdelen van het beleidsplan. Hoewel in overeenstemming kan worden besloten om onderwerpen aan het OOGO toe te voegen, bestaat het OOGO minimaal uit de volgende thema's:

- de jeugdhulp;
- het leerlingenvervoer;
- de leerplicht;
- de onderwijshuisvesting;
- doelgroepenbeleid.

Gezamenlijke visie en ambities

Ter uitvoering van de bestuurlijke afstemming in het OOGO, neemt de gemeente Beverwijk deel aan de regionale projectgroep passend onderwijs. De projectgroep is in het leven geroepen als voorbereidend beleidsoverlegteam voor het OOGO en bestaat uit de gemeenten Beverwijk, Heemskerk, Velsen, Castricum en Uitgeest, de directeurs van de samenwerkingsverbanden in deze regio en de coördinator van het Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC) en wilt bereiken dat er:

- een naadloze afstemming jeugdhulp en (passend) onderwijs bestaat;
- snel, efficiënt en effectief samen wordt gewerkt (SMART afspraken);
- geen thuiszitters / schooluitvallers meer zijn;
- zo min mogelijk ontheffingen bestaan;
- integrale voorzieningen op maat zijn door middel van onderwijs(zorg)arrangementen.

⁵ LWOO: leerwegondersteunend onderwijs

PROVSO: praktijkonderwijs/voortgezet speciaal onderwijs

Om de geformuleerde ambities te kunnen realiseren, wordt gebruik gemaakt van een visie gericht op ondersteunen in plaats van overnemen. Zo versterken ze door niet over, maar met de ouders/kind te praten de zelfredzaamheid (eigen kracht van kind, gezin, ouders of school). Ze streven naar:

- kind/jongere/ouder/gezin als vertrekpunt;
- de nadruk op preventie;
- doen wat nodig is (licht waar kan, zwaar waar nodig);
- zo snel, dichtbij en effectief mogelijke oplossingen bieden;
- één kind, één plan
- geïntegreerde aanpak (onderwijs en jeugdhulp);
- maatwerk
- alle kinderen/jongeren naar school en op de best passende plek.

Deze visie en ambities leiden tot concrete acties die worden weergegeven in een uitvoeringsagenda. Het opstellen hiervan is momenteel in voorbereiding.

Zorg in en rond de school (Ondersteuningsteam/MDO)

Leerlingen die extra zorg nodig hebben worden besproken in het ondersteuningsteam van de school. Hierin zitten naast de zorgcoördinator/IB'er⁶, de leerkracht, de directeur van de school en een deskundige vanuit het SWV en – wanneer noodzakelijk – ook de (school)maatschappelijk werker en/of CJG-coach. Deze groep buigt zich over de (on)mogelijkheden van de school om het juiste onderwijs en de juiste zorg te bieden. Soms is een onderzoek noodzakelijk om meer zicht te krijgen op dieper liggende oorzaken. Dat onderzoek wordt door het schoolondersteuningsteam (OT/MDO)⁷ zelf gedaan. De uitkomsten van de onderzoeken, de resultaten van de toetsen en de ervaringen van de leerkracht vormen de basis voor het handelingsplan voor het kind. In een enkel geval vormt het de basis voor een verwijzing naar een andere (speciale) school. Momenteel adviseert het OT, maar beslist niet. In de zeer nabije toekomst gaat dit echter veranderen: het OT/MDO zal gaan beslissen over de toelaatbaarheidsverklaring van een kind naar het speciaal (basis)onderwijs.

Versterken zorg in en om de school

Gezamenlijk wordt door de gemeenten en samenwerkingsverbanden voortdurend gewerkt aan het versterken van de samenwerking tussen onderwijs en zorg. Vanuit de samenwerkingsverbanden zijn impulstrajecten opgezet:

Impulstraject VO

In de gemeenten Beverwijk, Heemskerk, Castricum en Uitgeest is twee jaar geleden gestart met een impulstraject. Onder begeleiding van een externe projectleider zijn bijeenkomsten georganiseerd (zowel op niveau samenwerkingsverband als op schoolniveau). Insteek was en is elkaar kennen, weten te vinden, verwachtingen delen over wat een ieder kan, scherper maken hoe de taakverdeling is en deze zo inrichten dat jongeren/gezinnen het beste ondersteund worden. Ook de partners zijn betrokken, zoals Socius met jeugdmaatschappelijk werk, de GGD en de leerplichtambtenaren. Resultaat is dat iedere school een CJG-coach heeft. Deze sluit regelmatig (wekelijks of twee wekelijks, afhankelijk per school) aan bij het MDO van de school en denkt mee over leerlingen waar zorgen over zijn, waarbij de ouders en leerlingen aanschuiven. De lijnen zijn zo heel kort en samenwerken gaat via snel schakelen.

Soms is het nodig dat het CJG een sterkere bemoeienis heeft met het kunnen verzorgen van onderwijs. Een voorbeeld daarvan is de inzet van CJG-coaches in de Internationale Schakelklas (ISK) op het Kennemercollege.

⁶ Zorgcoördinator in V(S)O en PO/ Intern Begeleider (IB'er) in PO.

⁷ Schoolondersteuningsteam: OT in het PO, Multidisciplinair Overleg (MDO in het VO)

In de ISK zitten leerlingen in de leeftijd van 12 tot 18 jaar vanuit alle delen van de wereld die de kans krijgen om in max. 2 jaar de Nederlandse taal te leren. Vanwege de grote verschillen in al eerder genoten onderwijs zijn de in- en uitstroomkansen van deze leerlingen verschillend. Het doel van het ISK is dat kinderen kennismaken met de Nederlandse samenleving en de taal zo goed mogelijk leren, zodat ze daarna kunnen instromen in vervolgonderwijs. In de instroomklas komen alle leerlingen die nog geen Nederlands hebben gehad en zij die voor het eerst onderwijs krijgen. Daarnaast is er een groep leerlingen die vanuit de basisschool nog een extra jaar hard aan hun Nederlandse taalbeheersing werken, gericht op een goede start in het voortgezet onderwijs.

Het CJG is aan beide klassen verbonden en bespreekt samen met de zorgcoördinatoren en ouders en leerlingen (of de voogd van Nidos bij alleenstaande minderjarige asielzoekers) de zorgen over leerlingen. Vaak gaat dit over trauma, de noodzaak van inzet van interculturele psychiatrie, maar ook over logopedie (andere taalklanken dan gewend) of vaststellen van leerniveau/IQ van een leerling.

Impulstrajecten Primair Onderwijs (PO).

Het samenwerkingsverband PO heeft eind 2016 het initiatief genomen om een aantal (lokale) bijeenkomsten te organiseren met Socius, GGD, onderwijs en CJG. Deze bijeenkomsten krijgen nu regionaal een vervolg. Hier is de inzet er op gericht om elkaar nog beter te leren kennen, samenwerking verder te versterken en duidelijk te krijgen wat een ieders rol en taak is.

Daarnaast richt het SWV zich de komende periode op het terugdringen van het aantal vrijstellingen in het primair onderwijs. In samenwerking met de leerplichtambtenaren en onderwijsconsulenten verbonden aan het SWV, zullen de bestaande vrijstellingen tegen het licht worden gehouden. Nieuwe aanvragen voor vrijstellingen zullen ook worden getoetst op de vraag in hoeverre leerlingen die aangewezen zijn op zorg, leerbaar zijn.

Het **IKC IJmond** (integraal kindcentrum) gevormd door de basisschool De Zeearend, Aloysiusstichting, Hartekampgroep en Kenter jeugdzorg, is een goed voorbeeld van hoe (speciaal) onderwijs en integrale jeugdhulp elkaar kunnen versterken. Op dit moment wordt gewerkt aan het opstellen van een zogenaamde masterplan, waarin de doelen en verdere integratie van onderwijs en jeugdhulp nader zullen worden uitgewerkt.

Logopedische screening en jeugdarts (in PO)

Tenslotte vindt er in Beverwijk – aanvullend op het basispakket van de GGD – een logopedische screening plaats van alle 5-jarige leerlingen door de GGD en is de jeugdarts van de GGD regulier aan de Beverwijkse scholen verbonden.

“Een goede taalontwikkeling is belangrijk voor kinderen. Taal fungeert als een middel om met anderen te communiceren. De taal speelt een belangrijke rol in de totale ontwikkeling van het kind, bijvoorbeeld bij de emotionele ontwikkeling en het gedrag. Vroege signalering is daarom van groot belang voor een kind met een taal(ontwikkelings)stoornis.”

3.4 De volgende acties worden benoemd voor het thema Passend onderwijs

Actie: Uitwerken Passend Onderwijsagenda ten behoeve van schooljaar 2017-2018 (regionaal)

Actie: Tegengaan thuiszitters middels opstellen lokaal thuiszittersprotocol (regionaal)

Actie: Versterken samenwerking binnen zorgpartners op niveau samenwerkingsverband en individuele scholen (pilots)

Actie: Opstellen masterplan IKC IJmond

4. Leerplicht en Voortijdig schoolverlaten

In dit hoofdstuk zal aandacht worden besteed aan zowel de wettelijke uitgangspunten van leerplicht en startkwalificatie, de uitvoering en organisatie van het gemeentelijk leerplichtbeleid en het voortijdig schoolverlaten (RMC) in regionaal verband en aan de aansluiting op de arbeidsmarkt.

4.1 Inleiding en wettelijke uitgangspunten

Leerplicht en (start)kwalificatieplicht

Een kind is leerplichtig vanaf de maand volgend op de vijfde verjaardag tot en met het schooljaar waarin een kind 16 jaar is geworden. Met ingang van het schooljaar 2007-2008 is aanvullend de kwalificatieplicht ingevoerd. Dit houdt in dat alle leerlingen tot hun 18e verjaardag leerplichtig blijven, tenzij de leerling een startkwalificatie heeft behaald. Een startkwalificatie is een diploma van de HAVO, het VWO of het middelbaar beroepsonderwijs niveau 2.

Per 1 augustus 2013 is tenslotte artikel 4a, tweede lid, van de Leerplichtwet gewijzigd als gevolg van de invoering van de Kwaliteitswet in het speciaal onderwijs, waardoor de bepalingen rondom de kwalificatieplicht zijn veranderd. Deze wijziging heeft tot gevolg dat jongeren, die in het voortgezet speciaal onderwijs het arbeidsmarktgerichte uitstroomprofiel of het uitstroomprofiel dagbesteding hebben gevolgd, zijn uitgezonderd van de kwalificatieplicht.

Schoolverzuim

Bij schoolverzuim worden verschillende typen verzuim onderscheiden, namelijk absoluut, relatief en luxe verzuim:

- *Absoluut verzuim:* Ouders/verzorgers zijn gehouden – overeenkomstig de leerplichtwet – hun kinderen in te schrijven op een school. Indien een leerplichtige/leerling niet staat ingeschreven, is er sprake van absoluut verzuim. In het uiterste geval leidt niet-inschrijving tot een proces-verbaal.
- *Relatief verzuim:* De leerlingen worden geacht hun school 'geregeld' te bezoeken. Bij kinderen onder 12 jaar zijn de ouders/verzorgers verplicht er voor te zorgen dat de leerling de school geregeld bezoekt; bij leerlingen vanaf 12 jaar is er een gedeelde verantwoordelijkheid (van ouder en kind). Leerlingen zijn verplicht om alle lessen op school aanwezig te zijn. Indien een leerling een dag(deel) of uren (ongeeoorloofd) afwezig is, spreken we van relatief verzuim.
- *Luxe verzuim:* Indien de ouders/verzorgers besluiten de leerling, zonder toestemming, buiten de schoolvakantie, mee te nemen op vakantie of een dagje weg, dan spreken we van luxe verzuim.

4.2 Uitvoering en organisatie van leerplicht en voortijdig schoolverlaten

Leerplichtinstructie

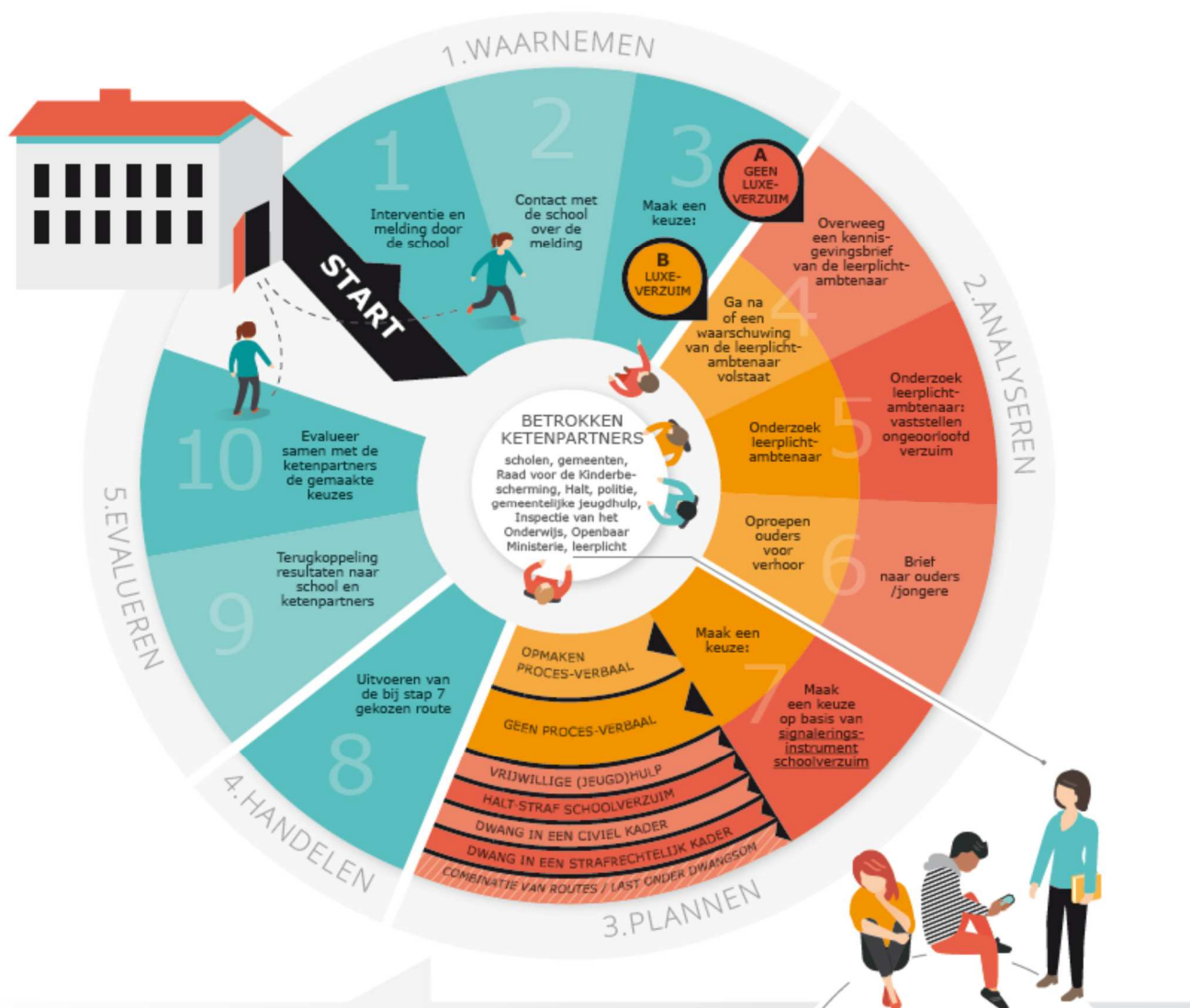
Op grond van de Leerplichtwet (artikel 16, lid 4) heeft het college een instructie vastgesteld voor de leerplichtambtenaren. Hierin staat aangegeven op welke wijze de leerplichttaken worden vervuld. Ook staat in de leerplichtinstructie met welke frequentie overleg wordt gevoerd en hoe wordt samengewerkt met regiogemeenten en hoe en met welke instellingen wordt samengewerkt. De werkwijze is zoveel mogelijk regionaal afgestemd. In september 2015 is de leerplichtinstructie aangepast.

De leerplichtambtenaar is belast met het toezicht op naleving van de Leerplichtwet. Daarnaast is de leerplichtambtenaar partner in het (zorg)netwerk dat preventief samenwerkt om schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten te voorkomen. Zo draagt hij bij aan het bevorderen van de ontwikkelingskansen van kinderen en jongeren en maakt zich sterk voor het recht op onderwijs. De leerplichtambtenaren die Buitengewoon Opsporingsambtenaar (BOA) zijn, zijn bevoegd proces-verbaal op te maken bij overtreding van de wet.

Methodische aanpak schoolverzuim

Een aantal ketenpartners in leerplicht (Openbaar Ministerie, Raad voor de Kinderbescherming, Halt en Ingrado⁸) hebben dit jaar gewerkt aan de actualisering van de Handleiding Strafrechtelijke Aanpak Schoolverzuim. Bij deze (landelijke) ketenpartners ontstond de behoefte aan een gezamenlijke visie op de aanpak van het schoolverzuim. In deze visie staat niet de strafrechtelijke kant centraal, maar wordt primair ingezet op preventie en vrijwillige (jeugd)hulp. Met een uniforme werkwijze kunnen tijdig de juiste interventies ingezet worden zodat iedere jeugdige met zorgelijk/aanhoudend verzuim een passende plek in het onderwijs houdt of deze zo snel mogelijk vindt.

Deze methodiek zal ook in onze regio Midden- en Zuid-Kennemerland toegepast worden. De route ziet er globaal als volgt uit:

Organisatie van leerplicht en voortijdig schoolverlaten

De gemeente Beverwijk neemt deel aan de Gemeenschappelijke Regeling (GR) schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten regio West-Kennemerland (RMC regio). De GR (werknaam 'Leerplein') bestaat uit drie percelen: de leerplichtadministratie (perceel 1), uitvoering leerplicht (perceel 2) en uitvoering kwalificatieplicht/RMC (perceel 3). De IJmondgemeenten nemen alleen deel aan de percelen 1 en 3, waarbij er voor gekozen is leerplicht lokaal aan te blijven sturen.

⁸ Ingrado: landelijke vereniging van leerplichtambtenaren

De GR is recent (december 2016) door de gemeenteraden gewijzigd vastgesteld (INT-16-31232).

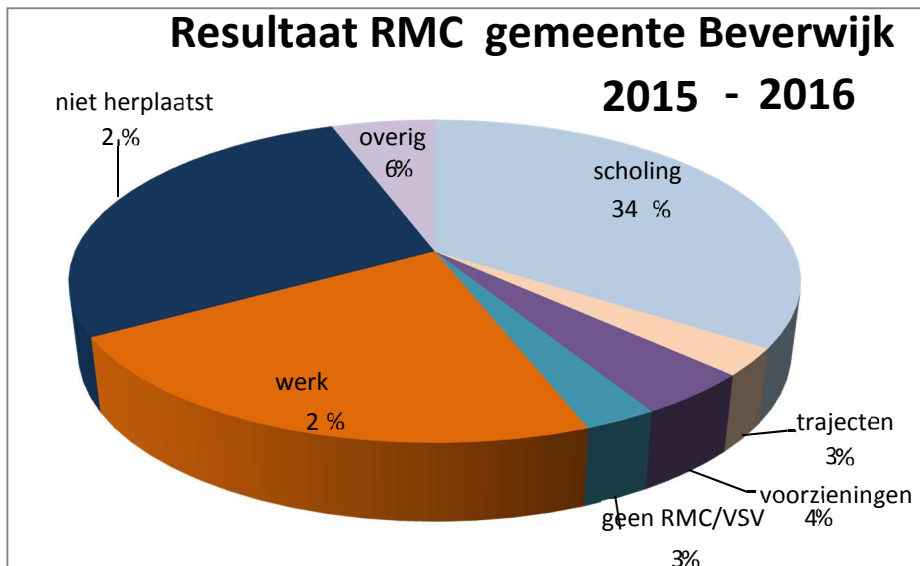
RMC/kwalificatieplicht

Doel van de kwalificatieplicht is het bereiken dat alle jongeren hun schoolcarrière afsluiten met tenminste een startkwalificatie. De kwalificatieplicht geldt tot het jaar waarin een jongere 23 jaar wordt. Overigens zijn jongeren die in het voortgezet speciaal onderwijs het arbeidsmarktgerichte uitstroomprofiel of het uitstroomprofiel dagbesteding hebben gevolgd, uitgezonderd van de kwalificatieplicht.

De werkwijze van het RMC is er dan ook op gericht voortijdig schoolverlaters terug te leiden naar school, werk of een arbeidsmatige dagbesteding. De uitvoering is regionaal georganiseerd.

Resultaat RMC⁹

- Gemeente Beverwijk telde in schooljaar 2015-2016 183 voortijdig schoolverlaters (vsv'ers) die zijn aangemeld bij het RMC. Ten opzichte van het vorig schooljaar laat dit aantal een stabilisering van het aantal vsv'ers zien. Van het totaal aantal vsv'ers zijn 76 jongeren herplaatst naar scholing, projecten of combinaties van scholing en werk;
- Het aantal thuiszitters bedraagt eind 2015-2016 in totaal 26 leerlingen in de gehele regio (waarvan 5 in Midden-Kennemerland). Over het gehele jaar 2015-2016 was het totaal aantal thuiszittende leerlingen 89 (waarvan 28 in Midden-Kennemerland).

Bron: RMC jaarverslag (INT-16-31514)

Samenwerking met partners RMC

Samenwerking met Werkplein

Het RMC werkt nauw samen met ketenpartners op het gebied van werk en inkomen. Zo heeft RMC de verantwoordelijkheid voor het afgeven van scholingsadviezen voor jongeren tot 27 jaar die zich melden voor een inkomensvoorziening bij de afdelingen Sociale Zaken en Werkgelegenheid van de gemeenten. Voor de doelgroep tot 23 jaar behoort dit tot de reguliere taken van RMC. Voor de doelgroep van 23 tot 27 jaar worden de scholingsadviezen van RMC uitgevoerd en gefinancierd in het kader van de bestrijding Jeugdwerkloosheid. De gesprekken die de RMC-trajectbegeleiders in dit kader met jongeren voeren vinden plaats op o.a. de locaties van het Werkplein in Beverwijk.

Werkplein Zuid-Kennemerland en IJmond

⁹ De jaarverslagen van leerplicht en RMC worden jaarlijks ter kennisname aan de gemeenteraad gezonden

Samenwerking met CJG

De medewerkers van het Leerplein zoeken steeds meer de samenwerking met de medewerkers bij het CJG, in de sociale (wijk)teams en met jongerenwerkers in de verschillende gemeenten. Ook deze partners komen immers in hun dagelijkse praktijk jongeren met problemen tegen op school, in de wijken of in het buurthuis. Door samenwerking kunnen de partners elkaar over en weer versterken.

Samenwerking met Perspectief

Perspectief Leerwerkbedrijven biedt een aantal leerwerktrajecten op verschillende niveaus, veelal in samenwerking met het Nova College. Deze trajecten zijn bedoeld voor die leerlingen die veel extra begeleiding nodig hebben en die graag in de praktijk leren. De medewerkers van het Leerplein werken nauw samen met Perspectief. Zij zijn uiteindelijk, na overleg met partners, degenen die beslissen of een jongere mag deelnemen aan een Perspectief-traject.

Samenwerking met doelgroep PROVSO (praktijkonderwijs)

In het voorjaar van 2015 is in Zuid-Kennemerland een pilot met leerwerktrajecten voor deze groep schoolverlaters gestart, uitgevoerd door re-integratie partner Agros. De IJmondgemeenten zijn daar in 2017 bij aangesloten. Belangrijkste overweging hiervoor is dat deze groep leerlingen, met uitstroomprofiel arbeid, een grote overlap kent met de toekomstige doelgroep voor de garantiebannen. Met deze aanpak wordt beoogd voor deze leerlingen het uitstroomprofiel arbeid ook daadwerkelijk te kunnen realiseren.

Samenwerking met JINC

JINC is een non-profit organisatie die grotendeels gefinancierd wordt door het bedrijfsleven. Deze organisatie helpt jongeren van 8 tot en met 16 jaar op weg naar een goede start op de arbeidsmarkt. Dit doen ze door beroepsoriëntatie op de werkvloer, het aanleren van (sociale) vaardigheden en het aanbieden van workshops over ondernemerschap. Jongeren krijgen hierdoor meer kansen; ook als zij opgroeien in een omgeving waar dat minder vanzelfsprekend is. De gemeente Beverwijk doet, als werkgever, mee aan een bliksemstage.

Een belangrijke aanleiding voor voortijdige schooluitval is een slechte opleidingskeuze die voortkomt uit het feit dat jongeren onvoldoende weten wat ze willen, en kunnen, en welke opleiding daarbij hoort. Daar komt nog bij dat veel (allochtone) ouders kinderen vaak onvoldoende kunnen ondersteunen bij hun beroepskeuze. Een deel van de oplossing voor dit probleem is om jongeren vroeg te stimuleren om na te denken over wat voor werk ze later willen doen en om hen een realistisch beeld te geven van beroepen. Dat vraagt om een tijdige beroepsoriëntatie. Daarnaast geven werkgevers aan dat de werknemersvaardigheden van vmbo-leerlingen onvoldoende ontwikkeld zijn om een goede start te maken op de arbeidsmarkt.

Met het aanbod van JINC wordt bijgedragen aan enerzijds het voorkomen van (voortijdig) schooluitval van kwetsbare jongeren en anderzijds helpt het jongeren (en werkgevers) om inzicht te verkrijgen in hun toekomstige loopbaan.

4.3 Ontwikkelingen en beleidsplannen

ATTN (arbeidstraining en toeleidingsnetwerk)

Met ingang van dit voorjaar wordt gestart met ATTN. Hierin staat de doelgroep “jongeren met afstand tot de arbeidsmarkt” in Zuid- en Midden-Kennemerland centraal. Jongeren die vanwege een bijzondere thuissituatie, gedragsproblemen en/of specifieke leerbehoeften kwetsbaar zijn en een verhoogd risico lopen om uit te vallen uit het onderwijs zonder afgeronde opleiding, diploma, startkwalificatie of een goed arbeidsmarktperspectief. Deze doelgroep is vooral te vinden onder de groep jongeren die uitstromen uit het praktijkonderwijs (PROVSO), het voortgezet speciaal onderwijs

(VSO) en de entreeopleiding op het MBO. En daarnaast onder de groep jongeren die het vmbo verlaten zonder diploma of dat diploma wel hebben gehaald maar vastlopen, of (dreigen) uitvallen. Het kunnen ook jongeren zijn die ondanks alle ingezette maatregelen niet aankomen in een vervolgtraject, nergens bij zijn aangehaakt en uit beeld (dreigen te) raken. Voor deze jongeren geldt dat ze zich bevinden op het snijvlak van onderwijs, arbeidsmarkt en (jeugd)zorg en extra aandacht en ondersteuning nodig hebben om goed te worden voorbereid op de toenemende eisen die de samenleving, het onderwijs en de arbeidsmarkt aan hen stellen. En jongeren voor wie een startkwalificatie niet haalbaar is, hebben niet alleen in meer of mindere mate begeleiding nodig om vanuit onderwijs een plek op de arbeidsmarkt te bemachtigen, maar ook, in toenemende mate, begeleiding in het behouden van werk¹⁰.

Middels zogenaamde uitstroomtafels, waarbij naast de trajectbegeleiders van RMC, ook het onderwijs, jeugdhulporganisaties (op uitnodiging), werkgevers en sociale partners deelnemen, wordt gepoogd voor elke jongere een passend uitstroomprofiel op te stellen. Deze uitstroomtafels worden op alle VO-scholen en MBO-instellingen in de gehele regio georganiseerd.

Beleidspeerpunten RMC

Voor de komende jaren worden tevens de volgende beleidspeerpunten in overleg met de ketenpartners gecontinueerd. Het betreft:

- verdere afstemming met de gevolgen van de Jeugdwet, Participatiewet en Wet passend onderwijs in het primair onderwijs, voortgezet onderwijs en MBO;
- intensivering van de verzuimaanpak voor zowel 18- jongeren en voortzetting van de geïntensiveerde verzuimaanpak voor 18+ jongeren op grond van het meerjarenbeleidsplan 'Aanval op de Uitval';
- voortzetting van de thuiszittersaanpak, mede op basis van nadere landelijke regelgeving en het Thuiszitterspact¹¹;
- voortzetting van de VSV-aanpak en gerichte intensivering van extra maatregelen in de periode 2017-2021, in het bijzonder maatwerktrajecten voor jongeren in kwetsbare posities en uitbreiding naar de doelgroep oud-vsv'ers.

4.4 De volgende acties worden benoemd voor het thema VSV en Leerplicht

Actie: Uitvoeren plannen van aanpak schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten

Actie: Voorkomen van thuiszitters zonder startkwalificatie

Actie: Uitvoeren beleidspeerpunten RMC (regionaal)

¹⁰ Uit onderzoek onder Wajongers is bijvoorbeeld gebleken dat als deze groep eenmaal aan het werk is, zij vaak hun baan weer binnen één jaar verliest. Een meerderheid van deze doelgroep die al langer aan het werk is, blijkt meer dan drie jaar begeleiding nodig te hebben. (bron: Investeren in Participeren van Kennisplatform Werk en Inkomen 2014).

¹¹ Staatssecretarissen Van Rijn (VWS) en Dekker (OCW), de VNG, de PO-Raad, de VO-raad en het ministerie van Veiligheid en Justitie ondertekenden op 31 juli 2016 het 'Thuiszitterspact'. Het pact heeft tot doel de regio's een impuls te geven om het aantal thuiszitters terug te dringen.

5. Educatie en aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt

5.1 Inleiding en toelichting op Educatie

Rijksbeleid

De Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) is bestemd voor niet-inburgeringsplichtige volwassenen (18+) en heeft tot doel belemmeringen in taal- en rekenvaardigheden (inclusief digitale vaardigheden) zo veel mogelijk weg te nemen, om daarmee de participatie van alle inwoners te vergroten.

Begin 2017 heeft de staatssecretaris aangekondigd de verwachte stelselwijziging – inhoudende een overheveling van de middelen naar de individuele gemeenten – uit te stellen tot na 2018. De verplichte winkelnering bij een (in de eigen regio actief) ROC voor wat betreft het formele aanbod (zie verderop in deze paragraaf) komt wel te vervallen.

Dat betekent dat o.a. de volgende uitgangspunten nog altijd onverminderd van kracht zijn:

- alle gemeenten moeten zorgen voor een educatieaanbod dat is afgestemd op de behoefte van de doelgroepen in de eigen gemeente. Ze moeten daarvoor samenwerken in hun arbeidsmarktregio. Contactgemeenten (in ons geval Haarlem) hebben een regierol in de taak om samen met de andere gemeenten binnen de regio een regionaal programma volwasseneneducatie op te stellen en afspraken te maken met aanbieders van educatie;
- educatiemiddelen moeten worden besteed aan opleidingen Nederlandse taal en rekenen, bedoeld voor laaggeletterde Nederlanders en niet-inburgeringsplichtigen, die hun beheersing van het Nederlands als tweede taal willen vergroten. De wet noemt de volgende doelgroepen: analfabeten, laaggeletterden en vrijwillige inburgeraars;
- er kunnen zowel formele (diplomagerichte) als non-formele educatietrajecten¹² worden geboden, afgestemd op de wensen van de doelgroepen in de gemeenten.

Convenant

De samenwerking binnen de arbeidsmarktregio Zuid- Kennemerland en IJmond is in 2016 juridisch vastgelegd in het convenant Educatie van de arbeidsmarktregio Zuid-Kennemerland en IJmond. Dit convenant loopt tot en met 31 december 2017. Op dit moment wordt gewerkt aan het opstellen van een update voor de jaren 2018 en 2019 waarbij wordt voorgesteld het huidige convenant met twee jaar te verlengen tot en met 31 december 2019 als gevolg van het verdagen van de stelselwijziging WEB.

De WEB wordt regionaal uitgevoerd en daarvoor ontvangt centrumgemeente Haarlem een bedrag van circa € 1,15 miljoen (geoordeeld) rijksbudget per jaar.

Regionaal educatief plan

Het regionaal educatief plan loopt tot 1 januari 2018. Als gevolg van eerder genoemd uitstel van de stelselwijziging is regionaal een aanpassing van het regionaal educatief plan opgesteld tot 1 januari 2020. Dit plan zal ter goedkeuring worden voorgelegd aan het algemeen bestuur van de arbeidsmarktregio.

De in het regionaal educatief plan opgenomen ambitie is om zoveel mogelijk inwoners te helpen vaardiger te worden op digitaal, reken- en taalgebied teneinde hun participatiemogelijkheden te vergroten.

¹² De verdeelsleutel vanuit het WEB-budget is 65% formele trajecten, 25% informele trajecten en 10% flexibel

In het geüpdatete Regionaal Educatief Plan wordt aangegeven dat de doelgroep voor WEB breder zal moeten worden gedefinieerd dan de doelgroep die tot heden werd bediend. Deze bredere doelgroep moet bereikt worden door het vormgeven van een regionaal netwerk en het professionaliseren van vrijwilligers in het non-formele aanbod. In het bereiken van de doelgroep spelen ook gemeentelijke loketten, sociale wijkteams, scholen, bibliotheken en CJG een belangrijke rol. Het sluiten van een Taalakkoord (zie verderop in paragraaf 5.3) is ondersteunend aan deze ambitie.

5.2 Relatie met participatie

Samenwerking IJmond Werkt!/UWV/ROC

De belangrijkste partners in het (formele deel) van de WEB zijn aan de ene kant IJmond Werkt!/UWV (als 'toeleider' van cursisten) en anderzijds het ROC als aanbieder van formele trajecten. Met de invoering van de Wet Taaleis is de samenwerking tussen IJmond Werkt! en het ROC over toeleiding van cursisten toegenomen. Ook heeft de invoering van de Wet Taaleis geleid tot extra cursisten, behorende tot prioriteitsgroep 1, waardoor er met ingang van het schooljaar 2016-2017 extra groepen cursisten zijn gestart op de locatie van het ROC Nova in Beverwijk.

NB: Tot en met 2017 is het ROC Nova de regionale aanbieder van het formele scholingsaanbod in de regio. Met het vervallen van de verplichte winkelnering na 2017, zal er in de derde kwartaal van 2017 een openbare aanbesteding gaan plaatsvinden waarop alle formele onderwijsinstellingen kunnen inschrijven.

Prioritaire doelgroepen

Daar waar het de toegang tot formele educatietrajecten (bij een ROC) betreft, wordt gewerkt met prioritaire doelgroepen:

1. Uitkeringsgerechtigden en jongeren zonder startkwalificatie tot 27 jaar;
2. Mensen met een laag inkomen en een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt;
3. Ouders van kinderen (0- 6 jaar) met een VVE indicatie.

Bij informele trajecten is er geen sprake van prioritaire doelgroepen.

5.3 Informele educatie: laaggeletterdheid en taalakkoord

Non-formele educatie

Het non-formele aanbod onderscheidt zich van het formele aanbod doordat het niet (direct) opleidt naar een diploma. Het non-formele aanbod wordt veelal door vrijwilligers uitgevoerd en is voor iedereen beschikbaar die zijn of haar taal,- reken- en/of digitale vaardigheden wil vergroten. Het is belangrijk dat deze vrijwilligers worden geworven en opgeleid.

Stichting Lezen en Schrijven

Landelijk is de Stichting Lezen en Schrijven ingezet om de gemeenten in de arbeidsmarktregio's (maar ook de aanbieders van informele educatie) te ondersteunen in het versterken van het informele aanbod en vrijwilligers op te leiden. Tevens voorziet de stichting al in een trainer/trainingsopleiding, zodat de opleiding van vrijwilligers ook in de toekomst is geborgd. De activiteiten van Stichting Lezen en Schrijven gaan door tot en met 2018. Naast de inzet op basis van vrijwilligers is er ook professionele taaltraining mogelijk, bijvoorbeeld taaltraining bij een re-integratie traject.

Het non-formele taalaanbod richt zich op de thematiek van de eerder beschreven doelgroepen:

- Taal en (arbeids)participatie;
- Taal en armoede/schuldhelpverlening;
- Taal en ouderbetrokkenheid;
- Taal en gezondheid

Laaggeletterdheid en taalakkoord

Laaggeletterdheid

Laaggeletterdheid is een groot maatschappelijk probleem. In Nederland beheersen ongeveer 1,3 miljoen volwassenen in de leeftijd van 15 tot en met 65 jaar de Nederlandse taal onder het eindniveau van het basisonderwijs. Telt men de 65-plussers mee, dan stijgt dit aantal tot 2,5 miljoen volwassenen. Deze mensen kunnen overheidsbrieven, veiligheidsvoorschriften en medicijnbijsluiters niet goed lezen. Ook weten zij hun weg onvoldoende te vinden op het internet, zijn ze vaker werkloos en hebben ze meer schulden. Dit alles maakt deze groep mensen kwetsbaar en het kost de samenleving onnodig veel geld. Investeren in leesbevordering en het voorkomen en bestrijden van taal- en rekenachterstanden is daarom een investering die loont, voor laaggeletterden zelf en voor de maatschappij in het algemeen.

In Nederland is omgerekend 1 op de 9 inwoners tot en met 65 jaar laaggeletterd. Dit is niet anders in de regio Zuid-Kennemerland en IJmond. De exacte cijfers van het onderzoek van Stichting Lezen en Schrijven en de Universiteit Maastricht dat in het voorjaar van 2016 werd voltooid, geven aan dat dit percentage voor Heemskerk en Beverwijk 8-11% bedraagt, rond het landelijke gemiddelde.

Taalakkoord

Het beleid om laaggeletterdheid te ondervangen is de afgelopen jaren vooral gericht op inwoners met een niet-Nederlandse achtergrond. Echter, uit onderzoek is duidelijk geworden dat laaggeletterdheid onder 'autochtone inwoners' ook hoog is en dat het aanbod voor hen onvoldoende is. Daarom is het van belang dat organisaties met een 'vindplaats' actief samenwerken met de taalsprekuren van de bibliotheken, om een juiste match te bereiken tussen vraag en aanbod. De basis is hiervoor in december 2016 gelegd in een Taalakkoord voor Zuid-Kennemerland en IJmond: alle (7) gemeenten, Stichting Lezen en Schrijven, de drie bibliotheken en twaalf instellingen in het gebied hebben hierover afspraken gemaakt de laaggeletterdheid terug te dringen, ieder vanuit zijn eigen mogelijkheden. Daarnaast heeft een flink aantal organisaties een intentieverklaring getekend. Met behulp van dit Taalakkoord worden verschillende werkvelden met elkaar verbonden: UWV, scholen, bibliotheken en buurthuizen, sociale wijkteams, schuldhulpverlening, vrijwilligersorganisaties, schooluitval, (re)integratie, welzijnswerk en de sociale dienst.

De gemeenten in IJmond en Zuid-Kennemerland richten zich de komende jaren vooral op het opsporen van laaggeletterden. Daarvoor worden professionals en vrijwilligers op de zogenaamde vindplaatsen van laaggeletterden getraind in signalering en doorverwijzing. Tegelijkertijd wordt door de samenwerkende partijen gewerkt aan betere match tussen vraag en aanbod, een goede balans tussen formeel en non formeel aanbod en meer structurele toeleiding vanuit de vindplaatsen.

In Beverwijk vinden reeds meerdere projecten plaats ter bevordering van geletterdheid. Zo worden er bijvoorbeeld door de Stichting Welzijn Beverwijk taalcursussen georganiseerd, richt de bibliotheek een taalhuisfunctie in en worden de consultants van IJmond Werkt! als uitwerking van de Wet Taaleis getraind in het herkennen van laaggeletterdheid, waardoor zij kunnen doorverwijzen naar informele of formele trajecten (afhankelijk van het niveau van de cliënt).

Uitvoeringsplannen laaggeletterdheid vanaf 2018

Nadat in het derde kwartaal van 2017 het nieuwe Regionaal Educatieve Plan voor de jaren 2018 en 2019 is vastgesteld, zal met ondersteuning van de Stichting Lezen en Schrijven nadere plannen worden uitgewerkt om de doelstelling van aanpak laaggeletterdheid te bewerkstelligen. De financiering van deze projecten kan worden gedekt uit het verhoogde regionale budget voor non-formele educatie.

5.4 De volgende acties worden benoemd voor het thema Educatie en aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt

Actie: vaststellen aangepast Regionaal Educatief Plan (in arbeidsmarktregio)

Actie: opstellen lokale uitvoeringsplannen aanpak laaggeletterdheid vanaf 2018

6. Overige onderwerpen

6.1 Leerlingenvervoer

Inleiding

Ieder kind heeft recht op (passend) onderwijs op een voor hen passende school. In sommige gevallen kunnen kinderen niet zelfstandig naar school of kunnen ze niet door hun ouders worden gehaald en gebracht. Wanneer een leerling aan bepaalde criteria is voldoet¹³, kunnen ouders een beroep doen op de Verordening Leerlingenvervoer gemeente Beverwijk. De Verordening Leerlingenvervoer gaat over de bekostiging en toekenning van een vervoersvoorziening. Het 'expliciete doel' van de regeling is het verstrekken van een passende (doelmatige) voorziening. Het 'impliciete doel' is het effectueren van het recht op onderwijs en de vrijheid van onderwijs.

Voor de toekenning van de vergoeding wordt uitgegaan van de kosten van het vervoer¹⁴ naar de dichtstbijzijnde voor de (gehandicapte) leerling toegankelijke school of naar de dichtstbijzijnde school van de gewenste levensbeschouwelijke richting. Hiervoor is in de meeste gevallen een eigen bijdrage verschuldigd.

Er is geen verplichting in het kader van leerlingenvervoer voor leerlingen die het reguliere voortgezet onderwijs bezoeken, dus ook niet voor praktijkonderwijs en leerwegondersteunend onderwijs (LWOO). Een uitzondering geldt voor leerlingen die vanwege een handicap niet of niet zelfstandig van het openbaar vervoer gebruik kunnen maken, zij hebben wel recht op leerlingenvervoer.

In het schooljaar 2016-2017 maakten 98 leerlingen gebruik van een vervoersvoorziening. De kosten voor het leerlingenvervoer in het kalenderjaar 2016 bedroegen afgerond € 303.150 (begroting 2017 bedraagt € 342.125).

Leerlingenvervoer als maatwerkvoorziening

In enkele gevallen kan het leerlingenvervoer ook worden ingezet ten behoeve van een (tijdelijke) maatwerkvoorziening. Voorbeelden hiervan zijn stagevervoer van leerlingen die niet zelfstandig naar hun stageadres kunnen komen (mits zij reeds voor een vervoersvoorziening in aanmerking komen), vervoer naar jeugdhulpinstellingen en vervoer naar taalklas De Fakkel (basisonderwijs) voor een periode van maximaal drie maanden (13 leerlingen hebben hiervan in het afgelopen schooljaar gebruik gemaakt).

Reguliere procedure

Jaarlijks dienen de ouders/verzorgers van de leerlingen die een beroep (willen) doen op een vervoersvoorziening daarvoor een 'aanvraag leerlingenvervoer' in. Ouders/verzorgers wiens aanvraag wordt gehonoreerd, ontvangen een toekenningsbeschikking. De vervoerder zorgt vervolgens voor het inplannen van de leerling in het feitelijk vervoer.

In Beverwijk verzorgt Connexxion het leerlingenvervoer. Zij zorgt ook voor het informeren van de ouders/verzorgers. In de zomervakantie ontvangen de ouders de definitieve informatie over de routes van hun kind en worden tevens de kennismakingsgesprekken tussen chauffeurs en kind/ouders gepland.

¹³ Criteria zijn o.a.: afstand woning-school (> 6 km), dichtstbijzijnde toegankelijke school, type onderwijs e.d.

¹⁴ Op grond van artikel 15 van de Verordening is er een eigen (inkomensafhankelijke) bijdrage verschuldigd voor alle leerlingen, met uitzondering van de speciale doelgroep als benoemd in het 6^e lid van artikel 15.

Ontwikkeling doelgroepenvervoer; invoegen leerlingenvervoer per schooljaar 17/18

 Bij de aanbesteding van het doelgroepenvervoer, welke in de huidige vorm is gestart per 1 januari jl., is tevens besloten tot het integreren van het leerlingenvervoer in het nieuwe systeem van de RegioRijder met ingang van het schooljaar 2017-2018. Per komend schooljaar gaan er vijf gemeenten over naar het systeem van RegioRijder: IJmondgemeenten, Haarlemmerliede en Haarlemmermeer. De overige vier aan RegioRijder deelnemende gemeenten (Haarlem, Heemstede, Bloemendaal en Zandvoort) sluiten met ingang van schooljaar 2018-2019 aan in verband met nog doorlopende vervoerscontracten.

In het afgelopen halfjaar is er een start gemaakt met de voorbereidingen van de implementatie van het leerlingenvervoer voor de per 1 augustus 2017 startende gemeenten. Op basis van de huidige leerlinggegevens is een eerste routeplanning en capaciteits-inschatting gemaakt en zijn de eerste gesprekken gevoerd met de vervoerders over de manier waarop het vervoer straks planningstechnisch met elkaar kan worden gecombineerd, binnen de vastgestelde spelregels per vervoerssoort.

Er is nauw overleg tussen vervoercentrale (Connexxion) en vervoerders om de implementatie goed te laten verlopen. In overleg met de betrokken ambtenaren is afgesproken dat de prioriteit in de eerste weken ligt bij een soepele start en in tweede instantie pas bij het zoeken naar de meest efficiënte planning. Dit betekent dat er in de eerste weken (tot aan de Herfstvakantie) een iets ruimere inzet zal zijn, en dat daarna op basis van nieuwe inzichten een optimalisatie van planning en roosters plaatsvindt.

De implementatie van het leerlingenvervoer in het doelgroepenvervoer zal het komende schooljaar nauwlettend worden gemonitord.

6.2 Onderwijshuisvesting

Gemeenten hebben een wettelijke plicht om te zorgen voor adequate onderwijshuisvesting¹⁵. Dat is vastgelegd in de onderwijswetten zoals bijvoorbeeld de Wet op het Primair Onderwijs. Lokaal wordt deze plicht vertaald in de 'Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs'.

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor nieuwbouw en uitbreidingen van schoolgebouwen, voor de zogenaamde eerste inrichting (vergoeding voor meubilair en leermiddelen bij ingebruikname nieuwe scholen/leslokalen), voor verzekeringen en schades aan schoolgebouwen.

In het algemeen zijn schoolbesturen juridisch eigenaar van een schoolgebouw en de locatie. Schoolbesturen krijgen daarvoor een rechtstreekse vergoeding van het Rijk voor het instandhouden van een schoolgebouw (de feitelijke exploitatie). De rijksvergoeding is Voor het onderhoud van en de energielasten van het schoolgebouw.

¹⁵ Onder adequate huisvesting wordt verstaan het zorgdragen voor voldoende huisvesting (leslokalen) om alle leerlingen in Beverwijk te kunnen huisvesten, waarbij tevens geldt dat de schoolgebouwen dienen te voldoen aan de (technische en bouwkundige) vereisten als beschreven in de Verordening.

Procedure

Schoolbesturen kunnen jaarlijks (in januari) op basis van de 'Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs' aanvragen indienen voor huisvestingsvoorzieningen als nieuwbouw of uitbreiding van een bestaande onderwijslocatie. De gemeente beoordeelt deze aanvragen op nut en noodzaak. Als een aanvraag wordt toegewezen wordt deze op een zogenaamd 'Programma' geplaatst; wordt de aanvraag afgewezen dan wordt deze op een 'Overzicht' geplaatst. De aanvragen worden uiterlijk in het jaar waarin de aanvraag is ingediend afgehandeld. De uitvoering zal dan het daaropvolgende jaar kunnen plaatsvinden.

Het kan gebeuren dat er in de loop van het jaar een situatie ontstaat waarbij niet kan worden gewacht op de reguliere procedure. Dan kan door een schoolbestuur een spoedprocedure worden gestart waarbij de gemeente heel snel een besluit moet nemen. Dit is bijvoorbeeld in het geval van brand in een schoolgebouw aan de orde, waardoor de continuïteit gang van het onderwijs in gevaar komt en er snel gehandeld moet worden om te (blijven) voorzien in de wettelijke taak van adequate huisvesting. Gelukkig komt deze procedure niet vaak voor.

Leerlingenprognose

Er is een directe relatie tussen het aantal leerlingen en de grootte van een schoolgebouw. Hiervoor gelden normen die vastgelegd zijn in de eerdergenoemde verordening. Om de ontwikkeling van het aantal leerlingen blijvend te monitoren wordt er om de twee jaar een nieuwe leerlingenprognose opgesteld. Uit de meest recente prognose (opgemaakt in 2017) blijkt dat het aantal leerlingen op de Beverwijkse scholen in de komende tien jaren (tot 2027) met gemiddeld 41 leerlingen per jaar zal afnemen¹⁶. Naar verwachting zullen de meeste scholen te maken krijgen met leegstaande leslokalen (leegstand) in hun schoolgebouwen. Vooralsnog zal dat niet leiden tot grote problemen.

Verwachte ontwikkelingen

Voor de komende periode staan niet veel acties gepland.

- de Montessori basisschool kampt al enige jaren met een tekort aan huisvestingsruimte. Er wordt samen met het schoolbestuur onderzoek gedaan om te komen tot een duurzame oplossing;
- in augustus 2017 zal de mytylschool Heliomare gaan verhuizen naar een nieuwe locatie in Heemskerk;
- de huisvesting van IKC De Zeearend vraagt veel aandacht. Het huidige schoolgebouw voldoet niet aan de benodigde ruimtebehoefte. Per augustus 2017 zullen er twee (tijdelijke) noodlokalen geplaatst worden om alle leerlingen adequaat te kunnen huisvesten. Het college streeft naar een duurzame invulling van de huisvesting van het IKC en zal dit verder met het schoolbestuur gaan verkennen. Deze huisvestingsverkenning is gekoppeld aan het op te stellen 'masterplan' als genoemd in paragraaf 3.3.

¹⁶ Anno 2017 zijn er 3.362 leerlingen op de Beverwijkse basisscholen; in 2027 worden er op grond van de prognose 2.949 leerlingen verwacht.

6.3 Openbaar onderwijs

Wettelijke taak in toezicht op openbaar onderwijs

Op grond van artikel 48 van de Wet op het primair onderwijs, heeft de gemeenteraad een toezichthoudende rol voor het openbaar onderwijs, wat zich uit in:

- Zorgplicht om te voorzien in voldoende openbaar (toegankelijk) onderwijs; en
- Het waarborgen van de continuïteit en het handhaven van het specifieke karakter van het openbaar onderwijs.

De toezichthoudende taak bestaat uit het goedkeuren van jaarrekening en begroting van de Stichting Openbaar Primair Onderwijs IJmond (OPO IJ).

6.4 Lokaal educatieve agenda

De Lokaal educatieve agenda (LEA) is het bestuurlijk overleg met de Beverwijkse schoolbesturen en hun directe partners (kinderopvangorganisaties, SWB, JGZ, SWV's en – incidenteel – het CJG) over die onderwerpen waar lokale afstemming over benodigd is. Wettelijk dient er OOGO gevoerd te worden over onderwijshuisvesting en onderwijsachterstandenbeleid.

In Beverwijk hebben de leden van het (lokale) schoolbestuurlijk overleg besloten meerdere onderwerpen te agenderen voor het overleg, het zogenaamde LEA. Voorbeelden hiervan zijn harmonisatie voorschoolse voorzieningen, leesbevorderingsprogramma's van de Bibliotheek, brede schoolbeleid e.d.

Het LEA is qua aard en samenstelling breder dan het regionale OOGO Passend Onderwijs, waaraan alleen de schoolbesturen, vertegenwoordigd door de samenwerkingsverbanden deelnemen. Onderwerpen die thuishoren op het regionale OOGO (vergelijk hoofdstuk 3.3 van deze notitie) worden niet geagendeerd op het LEA.

6.5 De volgende acties worden benoemd voor de in dit hoofdstuk opgenomen thema's

Actie: integreren en monitoren van het leerlingenvervoer als onderdeel van het doelgroepenvervoer

Actie: jaarlijks opstellen van een programma en overzicht onderwijshuisvesting

Actie: uitvoeren wettelijke toezichthoudende taak op openbaar onderwijs

Actie: (tenminste) een maal per jaar organiseren lokaal bestuurlijk overleg met onderwijsbesturen (LEA)

7. Uitvoeringsagenda

In de voorgaande hoofdstukken in deze nota hebben we een aantal uitvoeringsacties genoteerd. Hieronder vindt u ze samengevat in een tabel/uitvoeringsagenda. Gelukkig doet de gemeente dit alles niet alleen, integendeel. Voor de uitvoering werken we samen met en zijn we afhankelijk van onze partners.

In de uitvoeringsagenda staat aangegeven in welk jaar (of in welke jaren) we de activiteiten gaan uitvoeren, of wanneer ze extra aandacht behoeven. Uiteraard is die planning niet in beton gegoten. Waar zich kansen of ontwikkelingen voordoen, zullen we ze waar mogelijk oppakken!

Uitvoeringsagenda	2017	2018	2019
Passend onderwijs			
Uitwerken Passend Onderwijsagenda ten behoeve van schooljaren 2017-2019	X	X	X
Tegengaan thuiszitters middels opstellen lokaal thuiszittersprotocol (regionaal)	X		
Versterken samenwerking binnen zorgpartners op niveau samenwerkingsverband en individuele scholen (pilots)	X	X	X
Opstellen masterplan IKC IJmond	X		
Leerplicht en voortijdig schoolverlaten			
Uitvoeren plannen van aanpak schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten	X	X	X
Voorkomen van thuiszitters zonder startkwalificatie	X	X	X
Uitvoeren beleidsspeerpunten RMC (regionaal)	X	X	X
Educatie en aansluiting onderwijs - arbeidsmarkt			
Vaststellen aangepast Regionaal Educatief Plan (in arbeidsmarktregio)	X		
Opstellen lokale uitvoeringsplannen aanpak laaggeletterdheid vanaf 2018	X	X	X
Overig onderwijs			
Integreren en monitoren van het leerlingenvervoer als onderdeel van het doelgroepenvervoer	X	X	
Jaarlijks opstellen van een programma onderwijshuisvesting	X	X	X
Uitvoeren wettelijke toezichthoudende taak op openbaar onderwijs	X	X	X
(tenminste) een maal per jaar organiseren lokaal bestuurlijk overleg met onderwijsbesturen (LEA)	X	X	X